

Listy

Š A F R Á N U

OBČASNÍK MIESTNEJ AKČNEJ SKUPINY

2 / 2018

Milí naši čitatelia,

do Vašej domácnosti si opäť našlo cestu už druhé tohtoročné vydanie občasníka Listy Šafránu, v ktorom Vám chceme predstaviť aktuálne dianie v združení MAS ŠAFRÁN, priniesť informácie týkajúce sa projektových opatrení a samozrejme aj zaujímavosti z územia MAS ŠAFRÁN. Avšak, skôr, ako sa budeme venovať obsahu stránok nášho občasníka, dovoľte, aby sme srdečne poďakovali odchádzajúcim starostom a dlhoročným členom občianskeho združenia MAS ŠAFRÁN za spoluprácu a zapriali im veľa úspechov v ďalšom pracovnom i osobnom živote. V rámci našej členskej základne ide dokopy o sedem členských obcí, kde nastala zmena na poste starostu, preto by sme aj touto cestou radi privítali nových členov záujmovej skupiny verejného sektora, ktorých mená nájdete na strane 2. Okrem toho sa môžete tešiť aj na zaujímavý článok o starom mlyne v členskej obci Fulianka (s. 7-8), predstavenie hudobných skupín pôsobiach na našom území, už tradičné eko tipy a iné, veríme, že zaujímavé a informačne bohaté články. Do pozornosti dávame tiež našu výtvarnú súťaž „Vytvor vlastný 3D výtvar“, do ktorej nám prišlo viac ako sto 3D výtvarov od detí z územia MAS ŠAFRÁN.

V mene celej redakcie Vám prajeme príjemné chvíle pri čítaní nášho občasníka a želáme všetko dobré v novom kalendárnom roku 2019.

LITERÁRNA SÚŤAŽ MAS ŠAFRÁN

„Kreatívne pero“

Občianske združenie MAS ŠAFRÁN vyhlasuje literárnu súťaž pre žiakov I. a II. stupňa ZŠ, v rámci ktorej bude úlohou detí napísať krátky príspevok na jednu z tém, bližšie informácie nájdete na strane 7.

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investuje do vidieckych oblastí.

Čo nového v našej MASke

Ako ste isto všetci postrehli, v novembri sme si v našich samosprávach volili svojich zástupcov na posty starostov a poslancov obecných zastupiteľstiev. Vzhľadom k tomu, že miestna akčná skupina je združením záujmových skupín verejného, súkromného a občianskeho sektora, zmeny na komunálnej úrovni sa jej bezprostredne dotýkajú. Z 22 členských obcí došlo k výmene na poste starostu v siedmych obciach: Kapušany, Lada, Šarišská Poruba, Tulčík, Podhorany, Ľubotice a Vyšná Šebastová.

Týmto by sme sa ako združenie menovite chceli poďakovať končiacim starostom: Jozefovi Pribulovi, Milanovi Hudákovi, Milanovi Kaňuchovi, Janke Šoltésovej, Richardovi Becherovi, Štefanovi Krajčimu a Stanislavovi Švábymu za ich aktívnu spoluprácu v združení, nápady a podporu pri riešení problémov, ktoré sa počas osemročného fungovania MAS vyskytli. Teší nás, že sme ich spoznali a veríme v ďalšiu spoluprácu...

Zároveň chceme v mene združenia privítať nových štatutárov obcí: Slávku Gutekovú (Kapušany), Jána Katicu (Lada), Jána Hudáka (Šarišská Poruba), Danku Dobranskú (Tulčík), Ľubicu Potockú (Podhorany), Miroslava Makaru (Ľubotice) a Mariána Beluška (Vyšná Šebastová), ktorí v rámci svojej práce budú pokračovať v participácii na rozvoji nášho spoločného územia. Veríme, že sa medzi nami budú dobre cítiť a radi privítame ich nové vízie, nápady a entuziazmus.

Ilustračné foto zo stretnutia štatutárnych zástupcov obcí MAS

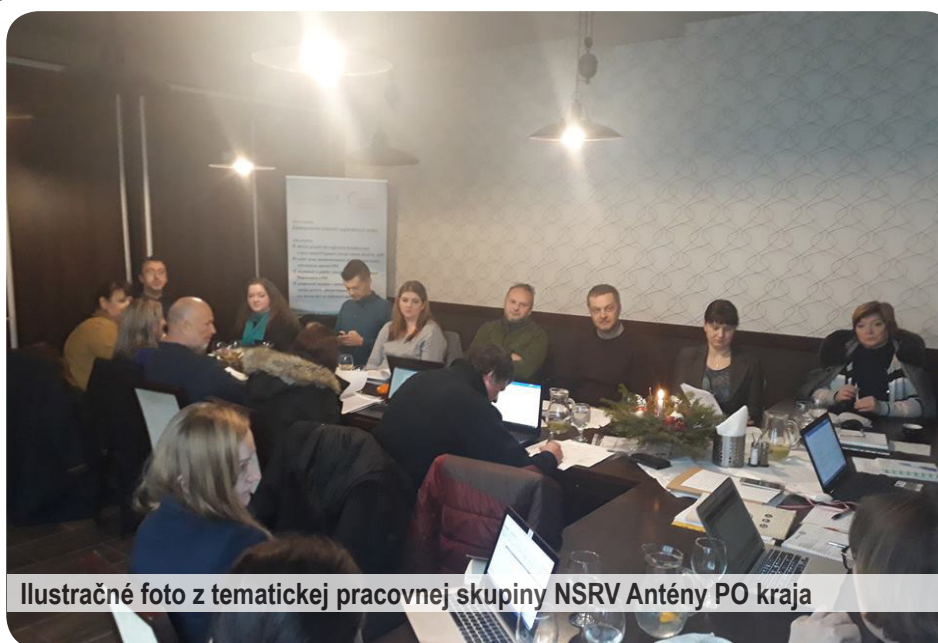
Do združenia MAS ŠA-FRÁN môže vstúpiť každý, komu nie je ľahostajný rozvoj nášho územia

Členom občianskeho združenia MAS ŠA-FRÁN sa môže stať každá fyzická osoba staršia ako 18 rokov alebo právnická osoba, ktorá pôsobí (t.j. má trvalé bydlisko, prípadne prechodný pobyt, sídlo alebo prevádzku) na území MAS. V prípade záujmu stačí, ak vyplníte prihlášku dostupnú na našej webovej stránke: www.massafran.sk v sekcii O nás – Členstvo v MAS

ŠA-FRÁN, ktorú následne prinesiete osobne do kancelárie MAS alebo zašlete poštou na adresu: Šarišská Trstená 42, 082 14 Pušovce. Tešíme sa na Vás!

Aktuálna zostava členskej základne

Podľa najaktuálnejšej evidencie členov tvorí občianske združenie MAS ŠA-FRÁN 48 členov, ktorí sú zoradení do troch záujmových skupín. Zájomová skupina verejného sektora je zastúpená 22 členskými obcami (Obec Čelovce, Obec Chmeľov, Obec Chmeľovec, Obec Demjata, Obec Fulianka, Obec Kapušany, Obec Lada, Obec Lipníky, Obec Ľubotice, Obec Nemcovce, Obec Okružná, Obec Podhorany, Obec Proč, Obec Pušovce, Obec Ruská Nová Ves, Obec Šarišská Poruba, Obec Šarišská Trstená, Obec Teriakovce, Obec Trnkov, Obec Tulčík, Obec Vyšná Šebastová, Obec Zlatá Baňa). Zájomovú skupinu občianskeho sektora tvorí 22 členov, z toho 14 občanov (Erika Telesnická, Mgr. Natália Maťašová, Gabriel Hirkala, Viktor Kožlej, Adriana Birošová, Mgr. Jana Tverďáková, Slavko Čengeri, Bc. Veronika Vargová, Róbert Považan, Mgr. Denisa Považanová, Mgr. Alena Kaščáková, Pavol Lukáč, Ing. Anna Antolová, Jozef Plančár) a 7 neziskových organizácií (Združenie športov Vyšná Šebastová, TJ ROZVOJ Pušovce, Združenie na podporu FS Kapušančan, DHZ Kapušany, Športové a zájomové združenie Trnkov, OZ DUBRAVKA – Mlyn, Občianske združenie „Folklórny súbor Keľemeske furmaňi“). Zájomovú skupinu podnikateľského sektora tvorí 5 členov (ELARIN, s.r.o.; KOaLA plus, s.r.o., Marián Čajka – SHR, ORIM – ECO, s.r.o. a ŠOLTÉS TRAVEL, s. r. o.).

Ilustračné foto z tematickej pracovnej skupiny NSRV Antény PO kraja

Územie Šafránu – miesto, kde sa dobre žije

Naše územie, ktoré tvoria rozsiahle katastre 22 obcí sa nachádzajú v dostupnej vzdialenosti krajského mesta Prešov, čo je vyhľadávaným kritériom záujemcov o bývanie z nášho či širšieho okolia. Skoro vo všetkých obciach narástol stavebný „boom“, domy rastú ako huby po daždi a taktiež narastá dopyt obyvateľov po bývaní v bytových domoch. Z tohto dôvodu sme urobili malý prieskum existujúcich bytových domov na území MAS prezentovaný v tabuľke:

Aktuálny prehľad bytových domov na území (súkromných a obecných spolu)

Obec	Počet bytových domov	Počet bytových jednotiek
Obec Chmeľov	2	12
Obec Kapušany	12+3 (byty nižšieho štandardu)	92
Obec Lada	2	12
Obec Ľubotice	14	164
Obec Podhorany	1	6
Obec Pušovce	2	12
Obec Šarišská Trstená	2	12

V súčasnosti sa pripravuje výstavba 2 nájomných bytových domov, (t.j. 6 bytových jednotiek) podporených zo štátneho fondu rozvoja bývania (ŠFRB) v obci Pušovce.

V obci Trnkov bude v apríli 2019 zahájená výstavba 4 bytových domov, v ktorých sa bude nachádzať 52 bezbariérových bytov s výťahmi a parkovacími miestami. Byty by mali byť hotové koncom roka 2020 a budú sa predávať do osobného vlastníctva.

NOVÉ PODNIKATEĽSKÉ SUBJETKY NA ÚZEMÍ MAS ŠAFRÁN

Názov prevádzky: SEDMOKRÁSKA - kvety a záhrada

Adresa: Kapušany, Hlavná 131/64, 082 12

Kontakt: 051/7941 181, 0917 233 681

Webová stránka: www.kvetinarstvosedmokraska.sk

E-mail: info@kvetinarstvosedmokraska.sk

Poskytované služby: ponuka širokej škály kvetinového a záhradkárkeho sortimentu od rezaných kvetov až po produkty určené na starostlivosť o kvety a záhradu, donášková služba kvetín, pohrebné služby

Názov prevádzky: Peter Gall – KOMPRESORY

Adresa: Proč 157, 082 14

Kontakt: 0904 612 350

Webová stránka: www.kompresory-presov.sk

E-mail: info@kompresory-presov.sk

Poskytované služby: kompletné riešenie kompresorových staníc na kľúč, predaj a servis sušičiek, rozvodov a pneunáradia, všetko pre stlačený vzduch

Názov prevádzky: Amália Salón

Adresa: Kapušany, Hlavná 231, 082 12

Kontakt: 0907 914 818, nájdete na facebookovej stránke

E-mail: andrea.lazorikova@gmail.com

Poskytované služby: kaderníctvo, kozmetika, od januára aj solárium a nechťové štúdio

Názov prevádzky: Pušovce Pizza Bar

Adresa: Pušovce 15, 082 14

Kontakt: 051/779 93 49

Messenger: m.me/pusovcepizzabar

Poskytované služby: reštauračné a donáškové služby

Chystáte sa v budúcnosti podávať projekt PRV/IROP (žiadost' o nenávratný finančný príspevok) cez systém ITMS2014+ a nevíete ako začať?

Prvým krokom je samotná registrácia používateľa vo verejnej časti na portáli www.itms2014.sk. Postup ako to urobiť je nasledovný:

PRÍSTUP DO ITMS2014+

Žiadateľ je povinný za účelom získania prístupu do verejnej časti ITMS2014+ postupovať podľa návodu, ktorý je súčasťou usmernenia CKO č. 2

„Závazné podmienky používania verejnej časti ITMS2014+“, zverejneného na webovom sídle: <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/302-sk/usmernenia-a-manualy/>. Keďže systém ITMS2014+ môže podliehať modifikáciám, metodické usmernenie môže byť pravidelne aktualizované a bude k dispozícii na uvedenom webovom sídle.

Upozornenie:

Odporúčame žiadateľom, aby až do uzávierky výzvy sledovali webové sídlo <http://www.partnerskadohoda.gov.sk>, kde sú zverejňované aktualizované usmernenia CKO k verejnej časti ITMS2014+.

Žiadateľ sa môže prihlásiť do verejnej časti ITMS2014+ cez <https://www.itms2014.sk>. Na úvodnej stránke sa zobrazujú 2 ikony „Prihlásiť sa“ a „Registrovať sa“. Ak už žiadateľ má vytvorené užívateľské konto vo verejnej časti ITMS2014+, zadá „Prihlásiť sa“. Ak žiadateľ ešte nemá vytvorené konto, zadá „Registrovať sa“. Po kliknutí na ikonu „Registrovať sa“ sa zobrazia „Podmienky používania“ s kompletným postupom ako postupovať pri vytváraní užívateľského konta do ITMS2014+ verejná časť. Po prečítaní žiadateľ pokračuje stlačením ikony „Ďalej“. Zobrazí sa „Žiadost' o aktiváciu konta“, ktorú vyplní a zašle doporučenou poštou prevádzkovateľovi ITMS2014+.

Prístup žiadateľov do verejnej časti ITMS2014+ pre programové obdobie 2014-2020 zabezpečuje DataCentrum na základe žiadosti o aktiváciu užívateľského konta.

Prevádzkovateľ ITMS2014+ po overení údajov v žiadosti o aktiváciu užívateľského konta aktivuje konto žiadateľa o NFP a po prijatí písomného vyhotovenia žiadosti o aktiváciu užívateľského

konta, zašle Oznámenie o aktivácii používateľského konta elektronicky na e-mailovú adresu používateľa uvedenú v elektronickej forme žiadosti o aktiváciu.

Žiadateľ o NFP sa po prijatí e-mailu s odkazom môže prihlásiť do verejnej časti ITMS2014+ a využívať všetky dostupné služby.

Ilustračné foto

Upozornenie:

K vybaveniu žiadosti o aktiváciu užívateľského konta do verejnej časti ITMS2014+ je potrebné pristupovať v dostatočnom časovom predstihu tak, aby nebolo časovo ohrozené predloženie ŽoNFP.

V prípade výskytu problému pri práci v ITMS2014+ môžu

žiadatelia takéto zistenia, resp. problémy nahlasovať správcovi systému, ktorým je DATACENTRUM, a to prostredníctvom helpdesku. Hlásenie je možné vytvoriť zaslaním e-mailu na itms@datacentrum.sk alebo je možné využiť služby Centra podpory užívateľov. Podpora je vykonávaná v pracovné dni od 8:00 do 17:00 hod.

Žiadateľ je povinný pri vyplňaní formulára ŽoNFP v ITMS2014+ postupovať podľa usmernenia CKO č. 1 - k postupu administrácie žiadosti o nenávratný finančný príspevok cez ITMS2014+ v platnom znení, ktoré je zverejnené na webovom sídle <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/302-sk/usmernenia-a-manualy/>.

Upozornenie:

Na základe predchádzajúcich skúseností žiadateľom o NFP odporúčame, aby neodosieli ŽoNFP prostredníctvom verejnej časti ITMS2014+ až v deň uplynutia lehoty na predloženie ŽoNFP uvedenej vo výzve. Ak sa v posledný deň vyskytnú problémy s odoslaním ŽoNFP (na strane žiadateľa o NFP), nie vždy je dostatok časového priestoru na ich odstránenie, resp. odkonzultovanie so SO.

Zdroj: Príručka pre žiadateľa pre OP LZ

Výzva na výber odborných hodnotiteľov v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu (výzva č.1/2018/PO5) www.mpsr.sk

Riadiaci orgán na svojom webovom sídle www.mpsr.sk pre IROP vyhlasuje výzvu s formulármi na výber odborných hodnotiteľov v rámci Integrovaného regionálneho operačného programu za účelom výkonu odborného hodnotenia pre Prioritnú os č.5 Miestny rozvoj vedený komunitou.

Dátum uzavretia výzvy:

1. vyhodnocovací termín: 31.01.2019

2. vyhodnocovací termín: 28.02.2019

Predmetom hodnotenia je objektívne, nezávislé a transparentné posúdenie predložených Žiadostí o príspevok na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzvach, ktoré budú vyhlasovať Miestne akčné skupiny na území Slovenskej republiky pre svoje územie.

Odborné hodnotenie sa týka týchto aktivít:

- A. Zakladanie nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev
- Rozvoj základnej infraštruktúry v oblastiach:
- B. Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel
- C. Sociálne služby a komunitné služby
- D. Infraštruktúra vzdelávania
- E. Výstavba a obnova mestských trhov

priestorov za účelom podpory lokálnych producentov

F. Vodovod a kanalizácia

Kritériá pre zaradenie žiadateľov do zoznamu odborných hodnotiteľov

A) Všeobecné kritériá

- Bezúhonnosť
- Plná spôsobilosť na právne úkony
- Znalosť slovenského jazyka

B) Odborné kritériá

- Dosiahnuté vysokoškolské vzdelanie II. stupňa

C) Sektorové odborné kritériá

Najmenej 3 roky praxe v:

projekčnej/prípravnej/plánovacej činnosti a/alebo realizačnej (stavebnej)/implementačnej činnosti a/alebo výskumnej činnosti a/alebo pedagogickej činnosti a/alebo v oblasti poradenských alebo konzultačných aktivít alebo skúsenosť s hodnotením /posudzovaním projektov (financovaných z fondov EÚ alebo akýchkoľvek iných dotačných mechanizmov) a to v minimálnom rozsahu 5 žiadateľom komplexne vyhodnotených/posúdených projektov.

Žiadateľ prostredníctvom životopisu preu-

káže požadovanú min. 3 ročnú prax v sektore, v rámci ktorého predkladá svoju žiadost' o zaradenie do zoznamu hodnotiteľov (A.-F.) alebo Žiadateľ prostredníctvom osobitnej prílohy k životopisu s uvedením zoznamu vyhodnotených/posúdených projektov preukáže minimálny požadovaný počet vyhodnotených/posúdených projektov v sektore, v rámci ktorého predkladá svoju žiadost' o zaradenie do zoznamu hodnotiteľov (A.-F.)

D) Ďalšie znalosti/skúsenosti a Znalosť programových a strategických dokumentov a riadiacej dokumentácie v daných oblastiach

Okrem vyššie uvedených všeobecných a odborných kritérií sú vítané i ďalšie odborné znalosti, o ktorých informuje žiadateľ.

Žiadatelia, ktorí v procese hodnotenia splnia všetky stanovené kritériá, budú následne zaradení do zoznamu odborných hodnotiteľov pre vybranú oblasť/sektor a územia.

Náležitosti na zaradenie žiadateľa do zoznamu odborných hodnotiteľov

1) Žiadateľ vyplní **Žiadost'** (príloha č. 1 výzvy), ktorej súčasťou je, okrem základnej identifikácie žiadateľa, oblasti/sektora,

pre ktorý žiada o zaradenie do zoznamu a územia/území, v rámci ktorého/ktorých je schopný vykonávať odborné hodnotenie (na úroveň NUTS II), aj súhlas so spracovaním osobných údajov a prehlásenie o pravdivosti všetkých predkladaných/deklarovaných údajov;

2) Ako prílohy Žiadosti žiadateľ predkladá nasledovné prílohy:

- **Čestné vyhlásenie o bezúhonnosti, spôsobilosti na právne úkony a ovládanie slovenského jazyka (príloha č. 2 výzvy), ktoré nebude staršie ako 1 mesiac pred predložením Žiadosti;**

- **Zivotopis** s uvedením aktuálnych informácií o žiadateľovi (vrátane prílohy, ak

relevantné) ku dňu predloženia žiadosti (príloha č. 3 výzvy);

- Kópia **dokladu o dosiahnutom vysokoškolskom vzdelaní min. II stupňa;**

- **Prehľad o ďalších znalostiach/skúsenostiach** s uvedením aktuálnych informácií ku dňu predloženia žiadosti (príloha č. 4);

- Žiadateľ môže predložiť aj **nepovinné prílohy** podľa vlastného uváženia (kópie certifikátov a pod.).

Žiadosť je potrebné predložiť jedným z nasledovných spôsobov:

- zaslaním poštou alebo iným obdobným spôsobom prepravy (kuriérska služba) na adresu:

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja

vidieka SR sekcia riadenia programov regionálneho rozvoja odbor monitorovania a hodnotenia programov regionálneho rozvoja

Račianska 153/A

P.O.BOX 1

830 03 Bratislava 33

- osobným doručením na podateľňu na vyššie uvedenej adrese v pracovných dňoch od 7:30 do 12:00 a od 13:00 do 15:30 hod

Žiadateľ na obálke uvedie: „**Žiadosť o zaradenie do zoznamu odborných hodnotiteľov IROP**“, kód výzvy „1/2018/PO5“ a nápis „**Neotvárat**“

PODPORA PODNIKANIA A INOVÁCIÍ na území MAS ŠAFRÁN

Miestna akčná skupina ŠAFRÁN pripravuje výzvu na podporu podnikania a inovácií podnikateľských subjektov pôsobiacich na svojom území. V tomto článku Vám predkladáme stručný návod pre potenciálneho žiadateľa pri predkladaní žiadosti o príspevok.

Podpora sa týka samostatne zárobkovo činných osôb (okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH) a mikro a malých podnikov s počtom do 49 zamestnancov (okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH). Oprávnenými žiadateľmi o príspevok sú vyššie uvedené podnikateľské subjekty, pričom ide fyzické alebo právnické osoby podľa § 2 ods. 2 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, t.j.: a) osoby zapísané v obchodnom registri, b) osoby, ktoré podnikajú na základe živnostenského oprávnenia

Cieľom podpory podnikateľských subjektov je v prvom rade zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania inovácií, a to prostredníctvom zakladania nových a podpora existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, družstiev.

Finančný príspevok v intenzite 55% (45% musí tvoriť vlastný finančný vklad podnikateľského subjektu) môže byť použitý na:

- obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest,
- nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb,
- podporu marketingových aktivít,
- podporu miestnych produkčno-spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností.

Podmienkami na predloženie žiadosti sú o.i.:

- Podmienka, že žiadateľ nie je podnikom v ťažkostiach
- Podmienka, že žiadateľ ani jeho štatutárny orgán resp. jeho člen, ani prokurista ani osoba poverená zastupovaním žiadateľa v konaní o žiadosti o príspevok neboli právo-

platne odsúdení za trestný čin korupcie, poškodzovania finančných záujmov EÚ, legalizácie príjmu z trestnej činnosti, za trestný čin založenia/podporovania zločineckej skupiny alebo trestný čin machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe.

Podmienka, že žiadateľ (ktorým je právnická osoba) nemá právoplatným rozsudkom uložený trest zákazu prijímať dotácie/subvencie, zákaz prijímať pomoc a podporu z fondov EÚ alebo trest zákazu účasti vo verejnom obstarávaní

- Podmienka finančnej spôsobilosti spolufinancovania projektu

- Podmienky týkajúce sa štátnej pomoci a vyplývajúce zo schém štátnej pomoci / pomoci de minimis

- Podmienka neporušenia zákazu nelegálnej práce a nelegálneho zamestnávania

- Podmienka realizácie verejného obstarávania v zmysle platnej legislatívy

- Podmienka mať vysporiadané majetkovoprávne vzťahy a povolenia na realizáciu aktivít projektu

- Podmienka mať všetky povolenia súvisiace s realizáciou projektových aktivít projektu (napr. stavebné povolenie, povolenie štátnej ochrany prírody a pod.)

- Podmienka nebyť dlžníkom na daniach, dlžníkom na zdravotnom a sociálnom poistení

- Podmienky projektu súvisiace s definovanými merateľnými ukazovateľmi, pričom jedným z najdôležitejších merateľných ukazovateľov, ktoré žiadateľ musí vo svojej žiadosti deklarovať je: vytvorenie pracovného miesta, t.j. zvýšenie zamestnanosti vo svojom podniku. Mernou jednotkou je FTE (Full-time equivalent), čo predstavuje pracovný výkon pracovníka, t.j. ekvivalent zamestnanca na plný pracovný úväzok. 1 FTE znamená 100 % kapacita, zvyčajne 8 hodín denne (1 FTE môže taktiež vyjadrovať polovičnú kapacitu dvoch zamestnancov). V prípade ak sa pracovník stane živnostníkom nenapĺňa FTE stanovené ako mernú jednotku merateľného ukazovateľa.

V prípade, ak počas realizácie a udržateľnosti projektu nedôjde k dosiahnutiu hodnôt merateľných ukazovateľov projektu uvedených v schválenej žiadosti o príspevok, je žiadateľ povinný vrátiť príspevok alebo jeho časť v zmysle ustanovení zmluvy o

príspevku. Obdobie udržateľnosti projektu predstavuje časový úsek, v rámci ktorého je užívateľ povinný zabezpečiť zachovanie účelu a podmienok realizácie projektu, na základe ktorých bol užívateľovi poskytnutý príspevok, to znamená najmä udržanie výsledkov projektu počas stanoveného obdobia, vrátane zamedzenia výskytu podstatnej zmeny projektu špecifikovanej v zmluve o príspevku. Obdobie udržateľnosti zvyčajne trvá 5 rokov od ukončenia projektu užívateľa, resp. 3 roky, ak je užívateľ malým a stredným podnikom.

Stručný popis postupu predkladania žiadosti o príspevok:

1. Na webovom sídle www.massafran.sk bude vyhlásená výzva na predkladanie žiadostí o príspevok (o jej zverejnení bude MAS informovať aj prostredníctvom ďalších informačných kanálov)

2. Žiadateľ bude predkladať žiadosť o príspevok spolu s povinnými prílohami v lehote určenej vo výzve v listinnej podobe vo forme a s obsahom uvedeným vo výzve.

3. Predložená žiadosť o príspevok bude následne predmetom administratívneho overenia, odborného hodnotenia a výberu žiadostí o príspevok. MAS v procese hodnotenia písomne listom alebo emailovou korešpondenciou môže vyzvať žiadateľa na objasnenie resp. doplnenie chýbajúcich informácií potrebných na posúdenie a hodnotenie žiadosti o príspevok. Lehota na vysvetlenie / doplnenie požadovaných údajov je min. 5 pracovných dní.

4. Posledným krokom bude vydanie rozhodnutia o schválení /resp. neschválení žiadosti o príspevok a uzatvorenie zmluvy o príspevok. Zmluva o príspevku nadobúda platnosť dňom neskoršieho podpisu zmluvných strán a účinnosť v súlade s § 47a ods. 2 Občianskeho zákonníka dňom nasledujúcim po dni jej zverejnenia MAS v CRZ. Zmluva o príspevku sa uzatvára na dobu určitú, pričom jej platnosť a účinnosť končí schválením poslednej následnej monitorovacej správy, s výnimkou povinností súvisiacich s vysporiadaním finančných vzťahov, povinností strpieť výkon kontroly a auditu oprávnenými osobami a povinnosti uchovávanía dokumentov.

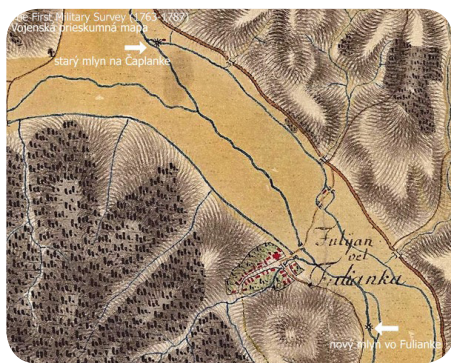
Nový život v starom mlyne

V starej ľudovej piesni spievame v súvislosti s cestou do mlyna, že „... koľečka še obracajú, pšenička še meľe, meľe...“, čo je vlastne odpoveďou na otázku čo je nové v mlyne. Konštatuje sa v nej, že sa nič neobvyklé nedeje, lebo mlyn si pokojne melie a melie, čo je vlastne dobrou správou. Veru, stabilita určitého systému je vhodným príkladom toho, že človek chce tvoriť hodnoty, ktoré sú trvalé. Zub času a dôsledky nepravdivej ideológie sa podpísali aj na mlynскеj usadlosti vo Fulianke. Všetko však má svoj príbeh. V nasledujúcich riadkoch vám ponúkame ten z Fulianky, kde sa narodil jeden mlyn, ktorý si zaslúži nový život.

Všetko sa to začalo dávno, podľa miestnej povesti niekedy v druhej polovici 15. storočia, keď Kapušiansky hrad obývali poväčšine len posádky, vytvorené z vojakov – žoldnierov. Tí sa živili vyberaním mýta na „kráľovskej ceste“ pod hradom, vedúcej zo severu na juh, po ktorej kupci prevážali svoj tovar. Podľa povesti im velil istý Francúz či Flám, ktorý mal meno Rich. Na jednej výprave pri vyberaní mýta zhabal tovar

istému kupcovi z Poľska - zapáčila sa mu kupcova dcéra Dobrowka. Zobral si ju so sebou na hrad, aby mu robila spoločnosť. Ona však na hrade nebola v zajatí dlho. Podarilo sa jej z hradu ujsť, no len blízko pod hrad, kde ju prichýlila istá zelinárka Iľa, ktorá mala pod hradom pri Sekčove malý domček. Žoldnier Dobrowku hľadal, no nenašiel. Iľa sa o dievčinu starala až dovtedy, keď okolo prechádzali poľskí vojaci. Jeden z nich spoznal v dievčine svoju rodnú sestru a happy endom, ako to už v povestiach býva, bol jej šťastný návrat domov spolu so svojim bratom. Miesto, kde mala zelinárka svoj domček pri Sekčove dostalo svoj miestny názov po mene tej dievčiny a dodnes sa kúsok zeme pod hradom pri Sekčove medzi Fuliankou a Kapušianmi volá Dubravka.

Pravdivosť tejto povesti nie je už overiteľná, no isté je, že história napísala v Dubravke nový príbeh, koncom 19. storočia, na stránkach miestnej fulianskej kroniky. Podľa jej svedectva založeného na ústnom podaní jedného letného odpoľudnie strhla sa veľká búrka s prietrzou mračien na

širokom úseku od Tulčíka po Lopuchov, a na druhej strane až po Terňu. Za veľmi krátky čas obrovský prívál vody od Tulčíka, ktorý plytké koryto Sekčova nemohlo pojať, zalial celú šírku sekčovskej roviny. Poniže Tulčíka stál na „Čaplanku“ (pri kaplici) mlyn, ktorý využíval vodu potoka Čaplanka. Mlynár, vidiac katastrofu, nevedel, čo má skôr zachraňovať. Videl, ako prívál vody práve berie kurín. Mlynár sa ho sotva stihol zachytiť, a už ho voda niesla. Kričal, volal o pomoc, ale nikto ho nepočul. Až poniže Fulianky v meandre rieky narazil na plávajúcu vrbu, ktorej sa zachytil a šťastne „doplával“ k brehu neďaleko starej železničnej stanice v Kapušianoch, kde sa ho podarilo zachrániť. Mlyn na Čaplánkach, poniže Tulčíka, sa viac neobnovil. Táto udalosť sa podľa kroniky udiala v letných mesiacoch v r. 1891.

Tretím príbehom, ktorý je už zapísaný do reality samotného miesta v časti Dubravka pri Sekčove je výstavba nového, už kamenného mlyna, ako uznal za vhodné zachránený, vďačný mlynár, ktorý neskôr pri meandre rieky, na mieste svojej záchrany dal postaviť kamenný

kríž z vďačnosti Bohu za svoju záchranu. Vhodné prírodné podmienky, sklon terénu a dostatok vody v rieke boli prirodzeným základom. V priebehu

času tu po etapách vznikol vodný mlyn, ktorý dal prácu asi dvadsiatke ľudí z okolia a ponúkal príležitosť pre mletie zrna ľuďom zo širokého okolia.

Doba pary sa zapísala v mlyne po I. svetovej vojne, kedy technológiu pre mlyn, poháňaný parným motorom dodala košická firma Karol Poledňák. Nápis na budove mlyna prezrádza, že prestavba mlyna na paru bola ukončená 30. júla 1929. Boli to zlaté časy mlyna. Starí ľudia spomínali, že mlyn mlel síce pomaly no kvalitne. Jeho múka bola vhodná na koláče.

Ešte pred koncom II. svetovej vojny bola technológia mlyna vylepšená pohonom na elektrický prúd. Sila elektriny z mlynskeho elektrického transformátora, ktorý bol sprevádzkovaný 20. mája 1943 priniesla mlynu väčší výkon a jeho tri mlecie stolice produkovali kvalitnú múku, ktorú posúvali domyselne „šálky“ (dopravný pás) v drevených prepravníkoch, vyrobených (ako i všetky drevené zariadenia mlyna) z dreva červeného smrekú. Tieto dve veľké rekonštrukcie boli dôkazom toho, že mlynár zmýšľal moderne a mal veľký záujem o rozvoj mlyna. Povoľnové roky tak boli nádejou na peknú budúcnosť tohto malého kúska zeme.

Štvrtý príbeh mlyna vo Fulianke je znova o pohrome. Nepriinesla ju však voda z prírody ale ľudská myšlienka o novom svete, o raji na zemi, ktorý budovala ruka proletára. On, nehľadiac na osobu človeka, bural všetko čo mu stálo v ceste, aby zabezpečil šťastie pre seba na nešťastí tých druhých. Áno, reč je o socializme s víziou komunizmu, ktorý nielen mlynu vo Fulianke, ale všetkým hodnotným reáliám tej doby zasadil taký úder, ktorý ublížil mlynu viac ako všetky prírodné katastrofy. August roku 1952 sa zapísal čiernymi písmenami do dejín nielen mlyna vo Fulianke, ale všetkých malých mlynov v okolí. Socialistickí boľševici narýchlo vykvasení z miestnych jednoduchých ľudí povzbudení orgánmi vtedajšej štátnej moci vydrancovali mlyn a všetko jeho naturálne bohatstvo. Táto pohroma „odniesla“ mlynára nie do Sekčova, ale do väzenia, kde ho zbavila občianskych práv, zhabala mu všetok majetok a zakázala mu vrátiť sa domov. Musel dožiť svoj život mimo domova, mimo mlyna. Socializmus rozhodol, že mlyn už neobnoví a v dome, kde

mlynár chcel žiť svoj život, zriadil miestnu materskú školu. Pravdou je, že všetko zlé sa raz skončí. Po nežnej revolúcii v 90-tych rokoch minulého storočia sa začal nový príbeh mlyna. Je síce pravdou, že to, čo predchádzajúca moc zhabala za jeden deň, nová štátna moc vracala štyri roky, no radosť zo vzkriesenia bola veľká, i keď ju poznačili rozpaky z bolestného stavu, v akom sa mlyn po reštitúcii nachádzal. Celá mlynská usadlosť, teda desať objektov vrátane domu mlynára, a s tým spojených temer štyroch hektárov okolitých pozemkov naštartovala proces, ktorého primeraný názov nie je návrat k pôvodnému stavu, ale oživenie k novému vlastnému stavu. To, čo nevyžadovalo extrémne finančné nároky v mlyne neboli budovy ale priestor okolitej prírody,

ktorej oddychový potenciál rokmi len naberá na hodnote. Ten bol predovšetkým predmetom záujmu. Jeho výsledkom sú znovu obrozené polia, vykosené a vyčistené lúky, vysadené nové stromy mlynskej záhrady, upravený breh Sekčova a aspoň základne sanovaný dom mlynára, ktorí sa po štyridsiatich rokoch vrátili do pôvodných priestorov.

Posledný príbeh nášho článku je o odvahe ľudí chopiť sa pluhu a pokračovať v tvorení novej brázdy na zemi v Dubravke. Na jedného človeka by toho bolo príliš veľa, preto sa do sanácie mlyna pustila celá rodina – potomkovia mlynára a vytvoril formálne občianske združenie s názvom Dubravka-Mlyn rozhodlo sa vrátiť mlynu jeho dušu a tak prispieť k rozvoju a udržiavaniu kultúrneho a historického dedičstva svojich predkov.

Ostáva len veriť, že to bude príbeh natoľko zaujímavý, že bude stáť za to, aby sa ním mohol obohatiť každý, kto na mlyn pri svojich potulkách okolo Kapušianskeho hradu natrafi.

Autor článku: PhDr. Marko Rozkoš, PhD.

*Ulož myšlienku na papier,
vznikne pekný príbeh z nej...*

Milé dievča, chlapec milý, pozývam ťa do krajiny, kde má domov fantázia, čo sa v tvojej hlávke skrýva. Daj jej šancu, priateľ milý, popusti ju v správnej chvíli, napíšeš s ňou príbeh silný, pútavý a kreatívny, s ktorým možno práve ty zažiaríš a zvíťaziš.

Ak rád tvorivo píšeš, slohy máš v malíčku a bez problémov zrýmuješ aj krátku básničku, tak neváhaj ani chvíľku a zapoj sa do literárnej súťaže s názvom „Kreatívne pero“, ktorú pre teba i tvojich spolužiakov organizuje občianske združenie MAS ŠAFRÁN v spolupráci s obecným úradom a základnou školou v tvojej obci. V prípade, že máš záujem zapojiť sa, tak si vyber jednu z uvedených tém, na ktorú napíšeš svoj krátky literárny príspevok. Či to bude poviedka, úvaha, básnička alebo rozprávka, je len a len na tebe... Už teraz sa tešíme na všetky súťažné práce.

Témy:

I. súťažná kategória= žiaci I. stupňa ZŠ

1. Prázdniny na vidieku
2. Čaro našich Vianoc/ Čaro našej Veľkej noci
3. Morena – bohynia zimy

II. súťažná kategória= žiaci II. stupňa ZŠ

1. Miesto kde žijem – miesto, ktoré mám v srdci
2. Remeslo ma zlaté dno
3. Svätovánske ohne – čaro svätovánskej noci

Bonusová téma: „Už sme žniva dokončili“ – tradícia dožinkových slávností na našom území

Bližšie informácie a pravidlá súťaže

Literárna súťaž „Kreatívne pero“ je určená pre žiakov základných škôl nachádzajúcich sa na území MAS ŠAFRÁN, resp. pre deti, ktoré navštevujú základnú školu v iných obciach mimo územia MAS ŠAFRÁN, no majú trvalý pobyt v niektorých z našich 22 členských obcí. Súťaž bude prebiehať v dvoch kategóriách. V prvej kategórii budú súťažiť žiaci prvého stupňa ZŠ, do II. kategórie budú zaradené texty žiakov druhého stupňa. V rámci oboch kategórií si deti môžu vybrať jednu z troch tém, na ktorú napíšu svoj súťažný príspevok. Každý súťažiaci by mal tvoriť samostatne ako jednotliviec (max. s menšou pomocou rodičov v rámci I. kategórie). Práca v skupinách nie je povolená. Všetky súťažné práce musia obsahovať: meno a vek dieťaťa, ročník, prípadne triedu, ktorú navštevuje, názov základnej školy, názov vybranej témy a vlastný názov svojho literárneho príspevku. Každý súťažný text bude hodnotiť trojčlenná porota, ktorá udelí tri miesta v I. a tri miesta v II. súťažnej kategórii. Literárna súťaž „Kreatívne pero“ začína od 2. januára 2019 a končí 15. marca 2019.

FS Kapušančan

Skupina pod názvom Kapušančan funguje od roku 1982. V roku 1986 sa rozšírila dovtedy existujúca spevácka skupina o mládežnícky tanečný kolektív, ktorého choreografmi boli manželka Frimerová. Dňa 12. septembra 1987 po prvýkrát obcou prešiel kompletný súbor Kapušančan na "drabiňákoch" pod vedením Pavla Germuška. Súbor sa rozrástol na 50 členov a existoval do konca roku 1990. Po päťročnom odmlčaní v októbri 1995 súbor obnovil svoju činnosť s novými členmi a novým vedením (manželka Palovičová) pod názvom Detský folklórny súbor (DFS) Kapušančan. Jeho zriaďovateľom sa stal Obecný úrad Kapušany. Sformovala sa aj ľudová hudba, ktorá mala v tom čase 8 členov. Ich spoločné snaženie vyvrcholilo premiérovým vystúpením 8. júna 1997 v školskom parku v Kapušanoch.

Za myšlienkou založenia speváckej skupiny, ktorá by obnovila ľudové tradície v našej obci stála už v roku 1969 pani Luterančíková. V takejto podobe, bez stabilného názvu, fungovali do roku 1978. Po niekoľkoročnej pauze bola ich činnosť obnovená v roku 1982. V tom čase skupinu tvorilo 12 žien a 10 mužov, ktorí sa pravidelne stretávali na nácvikoch spevov. V tomto roku dostala

skupina názov Kapušančan.

V minulosti tvorili FS Kapušančan tanečníci, tanečnice a muzikanti z Kapušian a okolia, ktorí sa samozrejme, podľa okolností menili. Počet sa pohyboval okolo 30-40 členov. V súčasnosti je počet členov

FS Kapušančan viac ako 100 z Kapušian a širšieho okolia. Každého, kto by mal záujem o účinkovanie vo FS Kapušančan veľmi radi privítame na spoločnom stretnutí.

FS Kapušančan sa pravidelne zúčastňuje na Kapušianskych folklórnych dňoch /ako domáce teleso/ a viacerých podujatiach organizovaných obcou Kapušany. Okrem

bežných folklórnych festivalov, na ktoré je FS Kapušančan pozývaný, sa súbor každoročne predstavuje aj na medzinárodných zahraničných festivaloch, napr. v Poľsku, Taliansku, Bosne a Hercegovine atď.

Repertoár FS Kapušančan je postavený na tancoch a spevoch východného Slovenska – šarišských, zemplinských, rusínskych, ale aj rómskych. FS Kapušančan doposiaľ vydal 2 DVD nosiče z jednotlivých výročí súboru.

Veľmi sa tešíme zo stáleho záujmu mladých ľudí o ľudové tradície a vážime si každého jedného člena súboru.

V týchto chvíľach pripravujeme zopár nových „počinov“, ale o tom by sme chceli ešte momentálne pomlčať... Samozrejme, zimný čas je prípravou na budúcu sezónu, na ktorú sa už teraz tešíme.

Kapušanske richtároše

Skupina Kapušanske richtároše vznikla v roku 1998 pri príležitosti osláv 750. výročia od prvej písomnej zmienky o obci Kapušany, keď bol už nebohý pán František Varga oslovený vtedajším pánom starostom Jankom Pribulom, aby združil na oslavy chlapov, ktorí by v deň osláv vystupovali spolu s ďalšími hudobníkmi a umeleckými zoskupeniami z našej obce. Pospomínaných oslavách výročia sa skupina desiatich pánov pod taktovkou umeleckého vedúceho Dr. Jozefa Hrušovského začala pravidelne stretávať a cvičiť prevažne ľudové piesne.

Za prvotnou myšlienkou stál teda bývalý starosta Janko Pribula, ktorý sa stal neskôr aj členom Kapušianskych richtárošov, no o fungovanie skupiny sa vo veľkej miere pričínal aj pán František Varga, ktorý okolo seba zoskupil niekoľko talentovaných rodákov z Kapušian.

Skupina nejaký čas fungovala bez názvu, až kým neslávil 60te narodeniny pán František Varga, ktorý dostal ako darček vygravírovaný pohár s nápisom Kapušanske richtároše. Toto pomenovanie sa ujalo a začali ho používať aj oficiálne. V čase vzniku, teda v roku 1998, tvorilo skupinu desať pánov pod vedením Františka Vargu a Jozefa Hrušovského. Po de-

siatich rokoch sa umelecký vedúci a štyria členovia rozhodli z rôznych príčin ukončiť svoje pôsobenie v skupine, no zvyšní páni sa snažili skupinu udržať a prijať medzi seba nových členov, čo sa im podarilo a štyroch starých členov nahradili štyrmi novými. V súčasnosti je v skupine dokopy 10 mužov, ktorí sa napriek vyššiemu veku a rôznym zdravotným problémom stále stretávajú a vystupujú na rôznych podujatiach, nielen v obci Kapušany.

Boli by sme veľmi radi, ak by medzi nás

v dôsledku dochádzania nevydržal veľmi dlho.

Zúčastňujeme sa na rôznych verejných i súkromných podujatiach, nielen v Kapušanoch, ale aj v širšom okolí Prešovského kraja, no hrávame aj v Košickom kraji a sem tam aj za hranicami Slovenska – navštívili sme niekoľkokrát Poľsko a raz sa nám dokonca podarilo vystupovať aj v Paríži.

Cvičíme predovšetkým ľudové piesne, ale aj autorské piesne, ktoré zložil niekto z našich členov a tiež národné pesničky, na ktoré máme povolenie. V repertoári máme dokonca aj jednu zhudobnenú báseň kardinála Tomka s názvom „Ježišu ochraňuj“.

Zatiaľ sme vydali tri CD. Prvé s názvom Šarišan a druhé s muzikou Stana Baláza sme vydali ešte pod vedením Jozefa Hrušovského, tretie sme už vydali s našim terajším harmonikárom Františkom Tkáčom.

Za najväčší úspech našej skupiny považujeme možnosť zaspievať a zahrať pred viac ako dvoma tisíckami ľudí v druhej najväčšej katedrále v Paríži po omši, ktorú celebroidoval kardinál Tomko a samozrejme,

nesmieme zabudnúť ani na tohtoročné získanie „Ceny starostu obce“, ktorú sme po dvadsiatich rokoch fungovania získali po prvý raz ako celá skupina.

chceli prísť aj nejakí noví, predovšetkým mladší páni s láskou k ľudovej piesni, ktorí by omladili náš kolektív. Pred tromi rokmi sme dokonca dali výzvu do kapušianskeho občasnika, že hľadáme nových členov, no ozval sa nám len jeden pán, ktorý však

L'H Bratříkovci

Naša Ľudová hudba vznikla v októbri 2014, čiže tento rok sme oslávili už 4. výročie od oficiálneho založenia. S našim vznikom to bolo takto. Dvaja členovia Miloš Tivadar a Patrik Tivadar už chodievali po oslavách v zložení harmoniky, ozembucha a samozrejme ľudového spevu. Potom im napadla myšlienka, že by sa mohli aj trochu rozrásť a založiť novú kapelu, a tak vytvorili trochu nezvyčajné zoskupenie, ktoré by malo blízko k ľudovke. Mysľou im bežala myšlienka o huslistovi a kontrášovi. Do svojho tímu si spoločne povolali bratranca Michala Eliáša a dobrého kamaráta a suseda Petra Leška. V našich začiatkoch ľudovú hudbu tvorili štyria členovia. Ale keďže život prináša aj veľa zmien a človek musí často hudbe obetovať veľa času na úkor iných vecí, huslista Michal sa rozhodol svoj voľný čas venovať hlavne rodine a kontráš Peťo od nás napokon tiež odišiel. My ostatní - Bratříkovci sme sa však nezľakli a začali napredovať aj bez nich. Po ich odchode sme sa začali stretávať so skvelým človekom, dlhoročným kamarátom Martinom Rešetárom z Nemcoviec, ktorý sa stal novým primášom. Neskôr sme nadviazali spoluprácu aj so šikovným cimbalistom Jánom Ivaneckým z Vyšnej Šebastovej. Stretávali sme sa na skúškach, trénovali a zdokonaľovali, ale predovšetkým sme tvorili jeden celok, jednu partiu, jednu rodinu. Ľudia chceli počuť od nás aj nežný, ženský hlas, preto sme začali spolupracovať s fantastickou speváčkou a huslistkou Zuzkou Strakovou až z ďalekých Hermanoviec. Takže terajší členovia sú: Martin Rešetár – primáš, Miloš Tivadar – akordeón, Patrik Tivadar – kontrabas, Ján Ivanecký – cimbal a Zuzka Straková – spev. Ľudová hudba Bratříkovci sa svojim hraním a spevom prezentuje hlavne na svadbách, koncertoch, plesoch, zábavách, rodinných

oslavách, firemných akciách a mnohých ďalších podujatiach. Samozrejme, máme krátke ukážky aj na portáli youtube.com a pravidelne pridávame fotky z našich vystúpení aj na našu facebookovú stránku Ľudová Hudba Bratříkovci.

Keďže sa naše korene viažu k mikroregiónu Haľagoš, zameriavame sa hlavne na piesne z Pod Haľagoša, ktoré sú veľmi obľúbené medzi obyvateľmi v našom mikroregióne. Často a radi hráme aj piesne z horného a dolného Šariša a veľmi obľúbené sú aj piesne rusnácke, cigánske či goralské.

Za najväčší úspech našej Ľudovej Hudby považujeme kúpu a vlastníctvo novej dodávky, keďže niektorí muzikanti majú veľmi veľký problém s dopravou, nakoľko aparátúra a nástroje zaberú pomerne dosť veľa miesta v aute. Týmto všetkým sme si samozrejme prešli aj my, a tak sme po

dvoch rokoch sporenia konečne kúpili v januári 2018 dodávku, na ktorej už máme aj reklamné transparenty, a preto nás ľudia môžu vidieť aj na všetkých cestách. Predsa, pri dnešných kolónach má reklama veľmi veľký zmysel. Dúfame, že dodávka prejde ešte veľa tisíc kilometrov a že budeme s ňou vždy na správnej ceste do cieľa.

V súčasnosti pripravujeme nahrávanie nových piesní na youtube. Už rok veľmi dobre spolupracujeme s NEW FOLK STUDIO so sídlom v Raslaviciach, ktorého zvukmajstrom je fenomenálny muzikant a zvukár Mgr. Stanislav Baláž PhD, ktorý má štúdio na veľmi vysokej úrovni, a v ktorom sa my muzikanti cítime ako v raji. Preto odkazujeme našim fanúšikom, že sa majú určite na čo tešiť a tešíme sa samozrejme aj my, L'H BRATRÍKOVCI.

Nemcovianka

Nemcovianka vznikla v roku 1982 na podnet roľníckeho družstva a obecného úradu ako ženská spevácka skupina.

Za jej založením stálo JRD Kapušany a obecný úrad Nemcovce na podnet Šarišského osvetového strediska Prešov a Únie žien. Názov skupiny bol odvodený od obce Nemcovce, v ktorej začala svoju činnosť. Zo začiatku to bola ženská spevácka skupina, ktorú tvorilo 8 žien. Neskôr sa skupina rozrástla aj o mužskú spevácku zložku. V dnešnej dobe má skupina 10 žien, 9 mužov a 2 harmonikárov. Spevácka skupina má dvere otvorené pre každého, kto má vzťah k folklórnemu spevu a folklórnym tradíciám. Vystupujeme pri rôznych príležitostiach ako je Úcta k starším, Deň matiek, pri jubilejných oslavách okolitých obcí a pod. Zúčastňujeme sa tiež prehliadok Krása životu, Mizerakovu gajdicu a na rôznych životných jubileách. V našom repertoári sa nachádzajú piesne z blízkeho okolia Šariša, Zemplína a Tople. Pôvodná skupina mala vo svojom repertoári aj obradový folklór, ako sú krstiny, svadba a šúpanie kukurice. Zatiaľ sme nevydali žiaden hudobný nosič, nakoľko skupina nemala financie, ale v blízkej budúcnosti plánujeme. Za najväčší úspech považujeme umiestnenie sa v zlatom pásme s obradovým pásmom „Krstiny“ a v striebornom pásme v speve ženskej speváckej skupiny a mužskej speváckej skupiny na prehliadke Krása životu. Spevácka skupina každoročne nacvičí aspoň 6 nových piesní a pripravuje aj

vydanie prvého CD albumu, ktorý by zahŕňal celé pôsobenie skupiny Nemcovianka.

Keľemeske furmaňi

Mužská spevácka skupina Občianske združenie „Keľemeske furmaňi“ z Ľubotice vznikla v roku 2004, teda tento roku oslavovala 14 rokov svojho účinkovania. Skupina vznikla z iniciatívy Ing. Milana Marchevského, súčasného vedúceho skupiny.

Názov skupiny vznikol z dvoch historických hľadísk. Súčasný názov obce Ľubotice vznikol v roku 1948 z pôvodného maďarského názvu „Keľemeš“, čo v maďarskom jazyku znamená pekný, lahodný, príjemný, milý, ľúbivý. Od toho teda názov Ľubotice. Cez obec viedla známa obchodná kamenná (burkovaná) cesta (furmanec), veľmi využívaná domácimi aj cezpoľnými furmanmi, ktorí sa zastavovali v početných hostincoch pozdĺž tohto furmanca. Aj z tohto pohľadu vychádza názov našej skupiny „Keľemeske furmaňi“. Počas rokov mala skupina priemerne 12 členov, v súčasnosti má 9 členov aj s doprovodom: husle (Štefan Kmit) a akordeón (Miroslav Kobelák-

odborný vedúci, resp. František Richtárik). Radi by sme medzi seba prijali aj ďalších členov, hlavne z dôvodu generáčnej obmeny. Predpokladom členstva v skupine je predovšetkým pozitívny vzťah k folklóru a tradičným hodnotám a samozrejme, predpoklady na prednes ľudovej piesne. Vyžaduje si to tiež pomerne veľa času, či už na skúšky alebo aj samotnú prezentáciu nášho repertoáru v rámci regiónu, ale aj celého Slovenska, hlavne počas víkendov a letných mesiacov, keď absolvujeme vystúpenie niekedy aj dvakrát za víkend. Ročne absolvujeme 30 – 40 vystúpení. To si preto vyžaduje aj porozumenie rodiny. Pravidelne sa zúčastňujeme na vystúpeniach v rámci obce Ľubotice, ročne to vychádza tak na 7-8 vystúpení (pri vianočnej a veľkonočnej kvapke krvi, fašiangové zabí-

jačkové hody, oslavy sv. Cyrila a Metóda a iné). Už po 26x sme absolvovali tradičné otváranie a zatváranie sezóny na Domaši – Valkove, posledné 2 roky sme vystupovali

s hodinovým programom na Európskych dňoch ľudových remesiel v Kežmarku, dvakrát sme vystupovali v Bratislave na Vianočných dňoch. V rámci pravidelných letných sústreďení skupiny sme vystupovali v Turčianskych Tepliciach, Liptovskom Jáne, na Zamagurských folklórnych slávnostiach, v Kováčovej, v Oravskej Polhore, v Zuberici, Terchovej, Podhájskej a inde. Repertoár skupiny je zo širšieho regiónu Šariš. Nachádza sa v ňom i cca 200 piesní z celého Slovenska, ale aj piesne národnostných menšín či piesne z Moravy.

Skupina doteraz vydala 2 CD nosiče a 2 DVD, posledné so scénkou „Vo furmanskej krčme“. Cez zimné obdobie by skupina chcela vydať ďalšie CD.

Za najväčší úspech považujeme skutočnosť, že sme na scéne už pätnásť rokov a darí sa nám stále úspešne reprezentovať jednak obec, ale aj prinášať radosť všetkým milovníkom ľudových piesní a tradícií. Dakujeme za podporu aj vedeniu našej obce Ľubotice, ktorá nás podporuje a vytvára podmienky na realizáciu tejto zásluhnej činnosti v prospech zachovania našich tradícií.

LARIX

Naša kapela vznikla oficiálne 4.1.2008 úplnou náhodou. Povedali sme si s kamarátmi - Ferom a Danom, že by bolo dobre to skúsiť, tak sme to skúsili a vyšlo to. Kapelu sme teda zakladali traja: ja - Paľo Bačkay, Fero Dadej a Daniel Sabol, ktorý je už bývalým členom kapely. V súčasnosti nás je päť a tak nám to vyhovuje, preto medzi sebou momentálne neprijímame žiadnych nových členov, nakoľko si myslím, že aktuálna zostava je veľmi dobre zohratá a tvoria ju veľmi dobrí a skúsení hudobníci: Ján Talpaš hrá na bicie, o klávesové nástroje sa stará skvelý Jozef Viažanko, ďalším členom je neskutočne energický gitarista Miloš Humeník a Fero Dadej, s ktorým je neskutočná zábava sa venovať hlavne spevu, ale občas ho môžete vidieť aj s gitarou. Ja (Paľo) hrám na basgitaru a taktiež spievam. Vieme sa dopĺňať a ako sa vraví, každý z nás už dopredu vie, na čo myslí ten druhý. Čo sa týka názvu našej kapely, význam slova LARIX vychádza z latinčiny a v preklade označuje názov stromu, konkrétne smrekovca, a keďže naše obce sú v ob-

klopení krásnych lesov, prišlo nám to ako dobrý nápad, nakoľko som študoval lesníctvo a iné nápady neboli. V repertoári máme hlavne samé hity, od ľudových piesní z rôznych regiónov, cez evergreeny až po československé skladby pre všetky vekové kategórie a taktiež zahraničné hity. Hráme na rôznych spoločenských akciách, podujatiach, festivaloch a podobne. Môžete na nás natrafiť ozaj kdekoľvek a kedykoľvek, hlavne na svadbách. Za úspech považujeme, ak sa ľuďom páči výsledok našej práce, to ako hráme, náš prejav a naša energia. Sme veľmi radi, že sa ľuďom páčime, čo je vidieť na tom, koľko ľudí nám píše a informuje sa o voľných termínoch. Mrzí ma, že nevieme prísť zahrať všetkým ktorí nám píšu, ale to by sme museli byť na dvoch miestach v jeden čas, a to ešte nevieme.

Folklórna skupina „Šebeš“

Folklórna skupina „Šebeš“ pochádza z malebnej obce Vyšná Šebastová, ktorá leží v tesnej blízkosti mesta Prešov.

Tu sa v roku 2013 stretlo pár nadšencov, ktorí založili občianske združenie „Šebeš - priatelia folklóru Šariša“ s úmyslom pokračovať v tradíciách svojich predkov. Oficiálne teda funguje od 4. septembra 2013.

Myšlienku založiť občianske združenie predstavili do skutočnosti páni Stanislav Šváby, vtedajší starosta obce a Viktor Nachaj, harmonikár, ktorý je členom združenia doposiaľ spolu s niekoľkými ďalšími nadšencami folklóru z našej obce. „Šebeš“ je skrátený (slangový) názov Vyšnej Šebastovej a priamo vyjadruje našu územnú príslušnosť a názov občianskeho združenia, pod krídlami ktorého folklórna skupina pracuje, vyjadruje naše smerovanie a zameranie v kultúrnej oblasti.

Skupina mala pri svojom vzniku 22 členov. Pätnástim spevákom (8 mužov, 7 žien) robili spoločnosť 5 muzikanti (1 harmonika, 3x husle a kontrabas). Postupne sa k nám pridali aj tzv. pasívni členovia, ktorí nám pomáhajú s technickými a organizačnými záležitosťami. Členovia súboru sú amatéri - ľudia rôznych profesií - robotníci, technici, zdravotné sestry, študenti, učitelia, dôchodcovia. V súčasnosti máme 27 členov, z ktorých 16 sa pravidelne zúčastňuje na skúškach a podieľa priamo na príprave a realizácii vystúpení a podujatí.

Sme otvorenou skupinou. Každý, kto obľubuje folklór sa môže k nám pridať, či už chce spievať alebo patriť k muzikantom, alebo je náš sympatizant a chce by nám pomôcť s činnosťou. U nás neprebiehajú žiadne konkurzy ani castingy, jednoducho, kto má záujem, ten môže prísť. Dôležitá je však láska k folklóru, úcta a vzájomné rešpektovanie sa s ostatnými členmi združenia. Väčšina našich vystúpení je v šarišskom regióne, v okolitých obciach. Postupne nadväzujeme kontakty a budujeme folklórne priateľstvá. S rôznymi folklórnymi súbormi a skupinami sa navzájom pozývame na podujatia. Ide o kultúrne podujatia organizované v rámci dní obcí, rôzne folklórne slávnosti,

podujatie k Dňu matiek, Úcty k starším, či adventné a vianočné programy. Každoročne sa pravidelne zúčastňujeme Fašiangovania v Prešove, z okolitých obcí navštevujeme napríklad Ľubotice, Podhradík, Okružnú, Fintice, Záhradné, Kendice... Zašli sme aj do vzdialenejších obcí, napríklad na Spiš do obce Vojkovce, kde sme nadviazali priateľstvo s folklórnou skupinou Borovničák a zúčastňujeme sa na ich akcii Vojkovske Rusadfe. Tiež sme s našim programom navštívili Okružle, Lažany či Rokycany. Naším programom vieme spestriť aj rodinné oslavy, rôzne posedenia záujmových skupín či dôchodcov. Je potrebné

spomenúť aj naše viacnásobné účasti na speváckych súťažiach Krása života v Sabinove a V Kendicích vešlo v Kendiciach, kde sme podali zaujímavé výkony, ocenené aj zlatým pásmom.

Co sa týka repertoáru, zameriavame sa na interpretáciu piesní šarišského regiónu, ktorý nám je najbližší, ale nie sú nám cudzie ani klasické slovenské ľudové či rusínske piesne. Program zostavujeme s prihliadnutím na aktuálnu tému a obdobie vystúpenia.

Skladba programov pozostáva z piesní rôznych rytmov a štýlov, čím sa snažíme vytvoriť pestrú a zaujímavú líniu nášho vystúpenia.

Skupinovo spievajú ženy, muži, no máme aj spoločné pásma a nezabúdame ani na prezentáciu sólistov skupiny.

Keďže fungujeme len niekoľko rokov, stále sa máme čo učiť a zdokonaľovať sa. Doposiaľ naše piesne nie sú zachytené na žiadnom hudobnom nosiči, ale nebránime sa tomu, nakoľko rozsah nášho repertoáru je pomerne rozsiahly, máme z čoho vyberať, takže určite sa aj u nás v budúcnosti podujeme k nahratiu CD.

Avšak, prvú skúsenosť s nahrávacím štúdiom má už ženská časť našej folklórnej skupiny, ktorá koncom roku 2015 nahrala niekoľko piesní pre Folklórny súbor Solivarčan z Prešova. Išlo o svadobné a dievčenské piesne, na ktoré dievčatá zo Solivarčanu majú postavenú zaujímavú choreografiu karičky.

Za náš najväčší úspech považujeme troj-

násobnú účasť na vianočnom jarmoku v poľskom Krakove. Pred vystúpením sme všetci cítili trému a obrovskú zodpovednosť, veď sme sa mali ukázať nielen ako FS Šebeš, ale reprezentovať aj našu Vyšnú Šebastovú, Prešov a kúsok Slovenska. Naše 40 minútové vystúpenie pozostávalo z vianočných piesní a vinšov, ale aj z piesní zo Šariša. Atmosféra na pódii aj v hľadisku bola príjemná, napriek zime sa nám spievalo veľmi dobre. A diváci spievali spolu s nami. Podľa potlesku aj následných ohlasov bolo naše vystúpenie úspešné. Na záver sme od organizátorov dostali pozvanie na návštevu Krakova a vystúpenie aj v ďalšom roku.

A určite sú to úspechy na spomínaných súťažiach, v roku 2018 sme sa v Kendiciach umiestnili v striebornom pásme a v Sabinove v zlatom pásme.

Stále sa snažíme hľadať nové a nové piesne aj také, na ktoré sa už akosi zabudlo a pripravujeme nové pásma vystúpení.

Okrem toho vždy v septembri organizujeme vo Vyšnej Šebastovej folklórne popoludnie s názvom „Torbarske slavnosti“, ktoré je plné spevu, tanca a muziky, kde sa snažíme predstaviť folklór z rôznych častí Východného Slovenska. Stretáva sa tu približne stovka účinkujúcich.

A prečo ten názov „torbarske“? No pretože Vyšnošebesčanom hovoria TORBARE. Blízkosť mesta ovplyvňovala ich predkov tak, ako ovplyvňuje v súčasnosti aj nás. Ich starí otcovia sa viac menej zaoberali „furmankou a handlovaním“ a k tomu nosili torby (tašky). Tak ako rozvážali tovar po župách, tak si dovážali z jednotlivých žúp rôzne zvyky, texty a nápevy piesní, ktoré si prispôbobi svojím potrebám a interpretovali ich pri rôznych spoločenských akciách. Keďže mali dostatok zdrojov, neboli nútení vymýšľať si niečo nové tak, ako to bolo v iných obciach, ktoré sú bohatšie na vlastné folklórne prvky. Cieľom folklórnej skupiny „Šebeš“ je pokračovať v diele svojich predkov. Chce rozdávať radosť nielen svojim rodákovi, ale aj všetkým priaznivcom šarišských špivanok.

V budúcom roku tu bude už tretí ročník „Torbarskich slavnosti“, na ktorých ste všetci vítaní.

Šikovné deti z územia MAS ukázali svoju zručnosť

Ked' sme začiatkom septembra v ŠAFRÁNE vyhlasovali výtvarnú súťaž pre deti zo základných škôl na našom území, s malou dušičkou sme dúfali, že nám do kancelárie v Šarišskej Trstenej príde aspoň niekoľko súťažných prác... Teraz, keď ju uzatvárame, musíme uznať, že sme ozaj milo prekvapení nielen počtom výtvorov, ktoré sme dostali, ale aj ich kvalitou a originalitou vo využití materiálov i v celkovom prevedení.

V rámci snahy o zapájanie širokej verejnosti územia do činnosti MAS, v období od 10. septembra do 30. novembra 2018 prebiehala v MAS ŠAFRÁN výtvarná súťaž „Vytvor vlastný 3D výtvor“, do ktorej sa mohli zapojiť všetky deti z územia Šafránu navštevujúce prvý alebo druhý stupeň základnej školy. Súťaž prebiehala v dvoch kategóriách a zapojilo sa do nej viac ako sto detí, ktoré tvorili buď

jednotlivo, alebo v maximálne trojčlenných skupinách. Každý súťažiaci si mohol vybrať či bude tvoriť 3D poľnohospodársku techniku alebo dá prednosť tvorbe bábiky s využitím tradičného ľudového prvku. Do súťaže sa zapojilo viac ako sto detí zo základných škôl v členských obciach Kapušany, Tulčík, Chmeľov, Fulianka, Dem-

jata, Nemcovce, Ľubotice, Lada a Pušovce. Najväčšie zastúpenie mali bábiky rôznych veľkostí a tvarov, z poľnohospodárskej techniky prevládali traktory. Napriek náročnosti zadanej súťažnej úlohy sa jej deti zhostili veľmi dobre a z každého výtvoru cítiť dávku invencie, nápadu a kreativity a my už teraz musíme uznať, že porotcovia budú mať pri výbere tých najlepších z najlepších veľmi ťažkú úlohu... Deti nielenže dokázali, že sú šikovné a zručné, ale potvr-

dili aj svoju vynaliezavosť a schopnosť opätovného využitia rozličných materiálov, keď „vdýchli dušu“ starším látkam, prázdny škatuliam, vrchnáčikom od PET fliaš a mnohým ďalším, zdanlivo nevyužitelným veciam.

Špeciálne by sme chceli vyzdvihnúť aj ochotu a ústretovosť pedagogických pracovníkov i rodičov, ktorým veľmi pekne ďaku-

jeme za ich čas a pomoc pri tvorbe týchto krásnych 3D výrobkov. Veríme, že chvíle strávené pri takejto tvorivej činnosti boli príjemne a zmysluplne stráveným

časom, ktorý tešil deti i dospelých. Zároveň chceme touto formou odkázať všetkým súťažiacim, rodičom aj tým, ktorí by chceli vidieť všetky výtvory pohromade, že MAS ŠAFRÁN bude v priebehu budúceho roka organizovať expozíciu všetkých súťažných prác spojenú s udelením cien a ďalším zaujímavým programom.

Nech ste KTOKOL'VEK....zaiste si sadáte za stôl s Rodinou, priateľmi, kolegami, aby ste sa zabavili, porozprávali, čosi vyriešili a zároveň si aj niečo zajedli, napili sa, pohostili, občerstvili.. Hovoríme o rodinných oslavách a posedeniach, o zasadnutiach obecných zastupiteľstiev, o pracovných poradách, o opekačkách, o stánkoch s občerstvením na športových a kultúrnych podujatiach v obciach...

Ako to u nás mnohých na takomto stole vyzerá? Ako by to vlastne mohlo vyzeráť? Co nakupujeme a bez čoho sa vieme vlastne zaobísť? Aký odpad dokážeme vyprodukovať za jeden deň kultúrneho podujatia, jednu hodinu pracovnej rady či jedného popoludnia s rodinou?

Čo k životu potrebuje osoba plastová (jednorazová)?

Povie si: „Jednorazové papierové a plastové taniere sú jednoduchou voľbou pre môj domáci či firemný večierok. Ušetrim si vďaka nim prácu s nakupovaním a umývaním riadu. Použitie jednorazového riadu je hygienické a lacné, v prípade papierových tanierov tiež relatívne ekologické. Po skončení večierku stačí riad vyhodiť do triedeného odpadu - nemusím ho umývať ani uskladňovať.“

Čo k životu potrebujem a kúpim si:

- Plastová taška a niekoľko mikroténových sáčkov
- Plastový jednorazový príbor a tanier
- Plastové jednorazové poháre a PET fľaše
- Plastové slamky
- Jednorazové plastové dávkovače mydla
- Plastové vrecia na odpad
- Balené smotany do kávy v plastových kelímkoch
- Balený porciovaný cukor
- Nafukovacie balóny a dekoračné figúrky napr. poháre
- Plastové návleky na topánky
- Plastové jednorazové rukavice
- Porciovaný med či džem v plastových kelímkoch
- Porciovaný čaj a káva
- Polystyrénové nádoby na jedlo
- Keksy, čokoláda, koláče balené v niekoľkých vrstvách potravinovej fólie

Jednoduchý jablkovo orechový koláč

- 1 šálka práškového cukru
- 2 kusy vajíčka
- ½ šálka masla
- 1 ¼ šálka hladkej múky
- 1 čajová lyžička sódy bikarbóny
- 1 ks vanilínový cukor
- 1 čajová lyžička škoric

Ako premýšľa osoba plasty minimalizujúca?

Povie si: „Stačí sa len zamyslieť nad tým, aké vymoženosti modernej doby vlastne ani vôbec nepotrebujem. Väčšinu tovarov, obzvlášť potravín, nedokážem kúpiť úplne bez obalu, avšak mojou snahou je minimalizácia obalov v mojej domácnosti, v mojej práci. Kupujem iba to, čo skutočne potrebujem. Snažím sa sám rozhodovať o svojich životných potrebách a nenechávam o tom rozhodovať reklamné agentúry a firmy vyrábajúce rôzne produkty.“

Odporúčania pre minimalizáciu odpadu:

Premýšľajme, koľko odpadu z nákupu vznikne, ako je výrobok zabalený. Uprednostňujeme bezobalovú distribúciu, nezabalený chlieb, zeleninu, ovocie. Nepoužívajme plastové vrecká a igelitové tašky – zaobstarajme si opakovateľne použiteľnú tašku z prírodného materiálu

Uprednostňujeme nákup väčších balení výrobkov (olej, cukor, múka, ale aj čistiace prostriedky, atď), namiesto porciovaných zabalených výrobkov (káva, čaj, cukor, med). Skoncuje teda s porciovanými potravinami a dajme prednosť sypaným čajom, káve, cukru..

Skoncuje s plastovými fľašami, jednorazovými pohármi a príbormi, plastovými taškami. Trendom sa stávajú aj sieťky na ovocie a zeleninu z textilného materiálu, ktoré si vieme vyrobiť aj doma. Namiesto PET fliaš dajme prednosť vlastným nápojom vo vlastných trvácných fľašiach, džbánoch či termoskách.

Vzdajme sa jedál z donášky a fastfoodov v polystyrénových obaloch. K nulovému odpadu sa vieme dopracovať aj tak, že využijeme mnoho receptov na rýchle, zdravé a chutné jedlá, ktorých príprava nám zaberie maximálne pol hodinu.

Vychutnajme si svoj obľúbený nápoj bez slamky. Pokiaľ nie sme napríklad po ťažkom ošetrovaní u zubára, tak ich vôbec nepotrebujeme. Požiadajme obsluhu v podniku, aby nám priniesla drink bez slamky.

Využívajme sklenené poháre alebo plastové dózy, ktoré sa dajú opakovane naplniť a uzavrieť, namiesto fólií alebo jednorazových vrecúšok na uskladnenie potravín.

- 1 ½ šálka nastrúhaných jablák (3 jablká)
- ½ šálka nasekaných ľubovoľných orechov

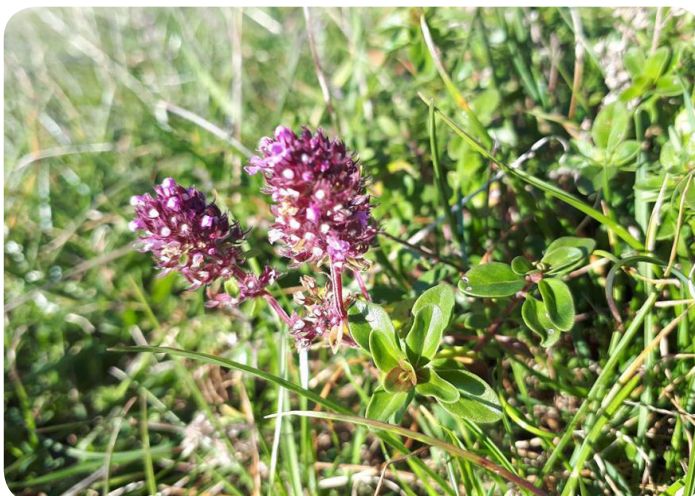
Inštrukcie

Všetky ingrediencie spolu vymiešame, cesto rozotrieme na vymastenú a múkou vysypanú formu a pečieme pri teplote 180°C 45 minút.

Môžeme podávať s vanilkovou zmrzlinou alebo šľahačkou.

Na potulkách prírodnými krásami MAS ŠAFRÁN

Po predchádzajúcej fotoreportáži predstavujúcej krásy Demjatských kopcov sa túlavé topánky našej Lenky presúvajú len kúsok ďalej od sídla združenia MAS ŠAFRÁN, na vrch **Haľagoš**, ktorý sa rozprestiera nad obcou Proč a je najjužnejšie ležiacim vrcholom Ondavskej vrchoviny. Napriek nie príliš rozsiahlej nadmorskej výške (len 642 m.n.m.) ponúka za jasného počasia veľmi krásne výhľady na okolité pohoria, ako napr. – Šarišské vrchy, Slanské vrchy, Ondavskú a Laboreckú vrchovinu či vzdialenejší Vihorlat. K Haľagošu vedie od obce Proč zatiaľ neoznačená turistická cesta nenáročného charakteru, vhodná aj pre menej zdatných turistov či rodiny s menšími deťmi, ktoré, okrem iného, poteší aj pohľad na ovečky pasúce sa na okolitých lúkach. Ak teda ešte nemáte tip na krátku popoludňajšiu prechádzku v prírode, veríme, že sme Vás práve inšpirovali...

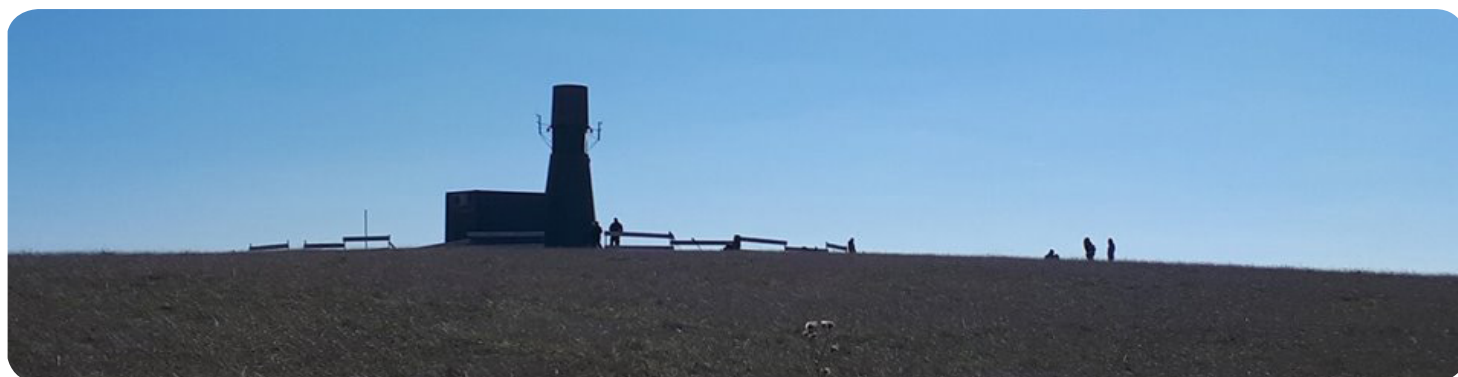
Haľagoš – ako združenie obcí, ako mikroregión

V roku 2003 na území dnešnej MAS ŠAFRÁN vznikla iniciatíva 6-tich obcí spojiť svoje vedomosti, praktické zručnosti, odborný potenciál i finančné prostriedky a na ustanovujúcom zasadnutí vytvorili tieto obce podpisom spoločnej zmluvy Mikroregión Haľagoš. Zakladajúcimi členmi boli obce Podhorany, Chmeľovec, Šarišská Trstená, Čelovce, Proč, Pušovce, roku 2017 k nim pristúpili obce Lipníky a Nemcovce. Určitý čas boli členmi aj podnikateľské subjekty: Ovčia farma Proč a firma Mazad. Prvým predsedom v roku 2003 bol Jaroslav Fogaš, starosta obce Šarišská Trstená a odvtedy v dvojročných intervaloch sa táto funkcia posúva medzi starostami. Súčasným predsedom je starosta obce Chmeľovec, p. Ján Jakab. Prvým spoločným realizovaným projektom bol v rokoch 2007/2008 projekt na zabezpečenie prieskumov a rozborov území členských obcí, ako podkladov pre následné spracovanie územno-plánovacej dokumentácie obcí.

V súčasnosti, v rokoch 2018/2019 mikroregión implementuje 12 mesačný projekt z operačného programu Kvalita životného prostredia s názvom „Podpora predchádzania vzniku biologicky rozložiteľného

odpadu v združení Haľagoš“. Celkové náklady na tento projekt činia 185 000€. Hlavným cieľom projektu je obstaranie záhradných kompostérov určených na biologicky rozložiteľný odpad vyprodukovaný v domácnostiach a údržba zelene na obecných pozemkoch. Znamená to teda, že do každej domácnosti bude umiestnený záhradný kompostér a spolu tak bude umiestnených celkovo 1267 ks obstaraných záhradných kompostérov v objemovom rozmedzí od 600 L do 1050 L. Tieto budú obyvateľom obcí zapojených do projektu poskytnuté bezodplatne na základe zápisnice s protokolárnymi prebraniami. Samotné prerozdelenie obstaraných kompostérov sa bude realizovať v závislosti od veľkosti udržiavanej zelenej plochy každej domácnosti.

Podujatím s tradíciou sú Haľagošské slávnosti, ktoré sa organizovali pôvodne nad obcou Proč, na kopci Haľagoš. Dnes je miestom týchto slávností ihrisko TJ Rozvoj Pušovce. V roku 2018 boli účinkujúcimi skupiny Drišľak, Keľemešské furmani, Nemcovianka, Bratříkovci i Targovčan.

Kapušíansky hrad

Kapušíansky hrad je zrúcanina situovaná na skalnom výbežku vrchu nad obcou Kapušany. Hrad bol postavený na mieste starého slovanského hradiska v 13. storočí. Mal chrániť kráľovskú cestu vedúcu z Prešova na sever. Jeho prvým majiteľom bol rod Maglód. Po jeho vymretí prešiel do majetku kráľovskej komory a jeho veliteľom sa stal Henrich Tarczay, stúpenec Matúša Čáka. Okolo roku 1410 ho dostal Andrej Kapy, ktorý postavil nový opevnený objekt. V roku 1658 ho obsadil Imrich Thokoly, ale v tom istom roku ho dobylo cisárske vojsko. Začiatkom 18. storočia sa hradu zmocnil Telekessy, veliteľ vojsk Františka Rákocziho II., ktorý hrad v roku 1709 podpálil. V roku 1712 ho provizórne opravili, ale už v roku 1715 ho na základe rozhodnutia snemu zbúrali. Hrad má prevažne pravouhlú dispozíciu pozostávajúcu z horného hradu a z predhradia. Hrad je prístupný zo severu, v miestach, kde sa nachádza brána, ktorú strážila vstupná veža. Predhradie chránil vysoký kamenný

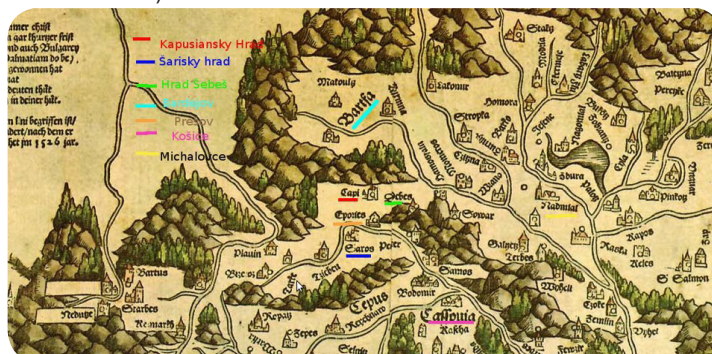
múr, sledujúci tvar terénu. Na najvyššom bode stáli dve veže, obytná a obranná. Dodnes stoja do značnej výšky kamenné múry. Na niektorých ešte vidno zvyšky omietok, inde sa čiastočne zachovali kamenné ostenia okien, strielní, portálov. Dodnes sú v niektorých častiach konzoly, ktoré niesli pavláče alebo drevené stropy, možno identifikovať miesta, kde bol kozub a miestami vidieť aj nábehy klenieb.

Od roku 2012 prebiehajú práce na obnove hradu a každoročne sa na ňom uskutočňuje podujatie: Návrat rytierov.

Kapušíansky hrad sa nachádza na území prírodnej rezervácie Kapušiansky hradný vrch, ktorá je v správe štátnej ochrany prírody Prešov. Územie bolo vyhlásené za chránené v roku 1980 na rozlohe 18,1 ha. Kapušiansky hradný vrch ako osobitne chránené územie podľa zákona NR SR č. 287/94 Z. z. – je prírodná rezervácia s významným botanickým náleziskom na vulkanitoch.

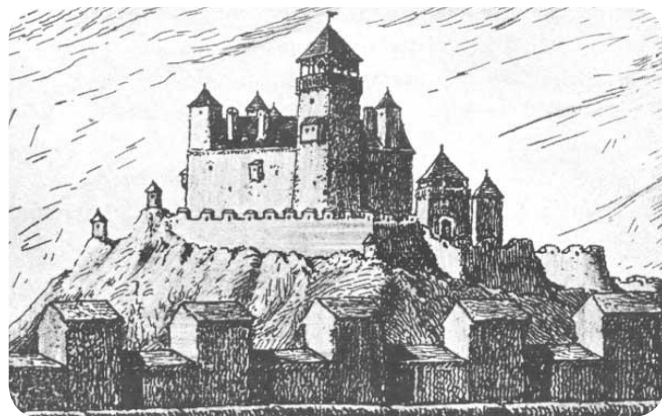
V roku 2016 na Kapušianskom hrade pribudla atrakcia – vyhliadková terasa na vrchole hradnej veže, ktorá poskytuje možnosť vychutnať si pohľad na okolitú krajinu vrátane Šarišského hradu, hradu Šebeš a v prípade priaznivých podmienok dovidíte až na úpätia našich veľhôr. Pre organizované skupiny je možný výstup na vyhliadkovú vežu po dohode s Obecným úradom Kapušany (t.č. 051/7941 102).

Soľnohrad - Zbojnícky hrad

Kamenný hrad Soľnohrad sa nachádza nad obcou Ruská Nová Ves na vrchu Zámek (661 m. n. m.) v Slánskych vrchoch, z ktorého je dnes iba zrúcanina hradu.

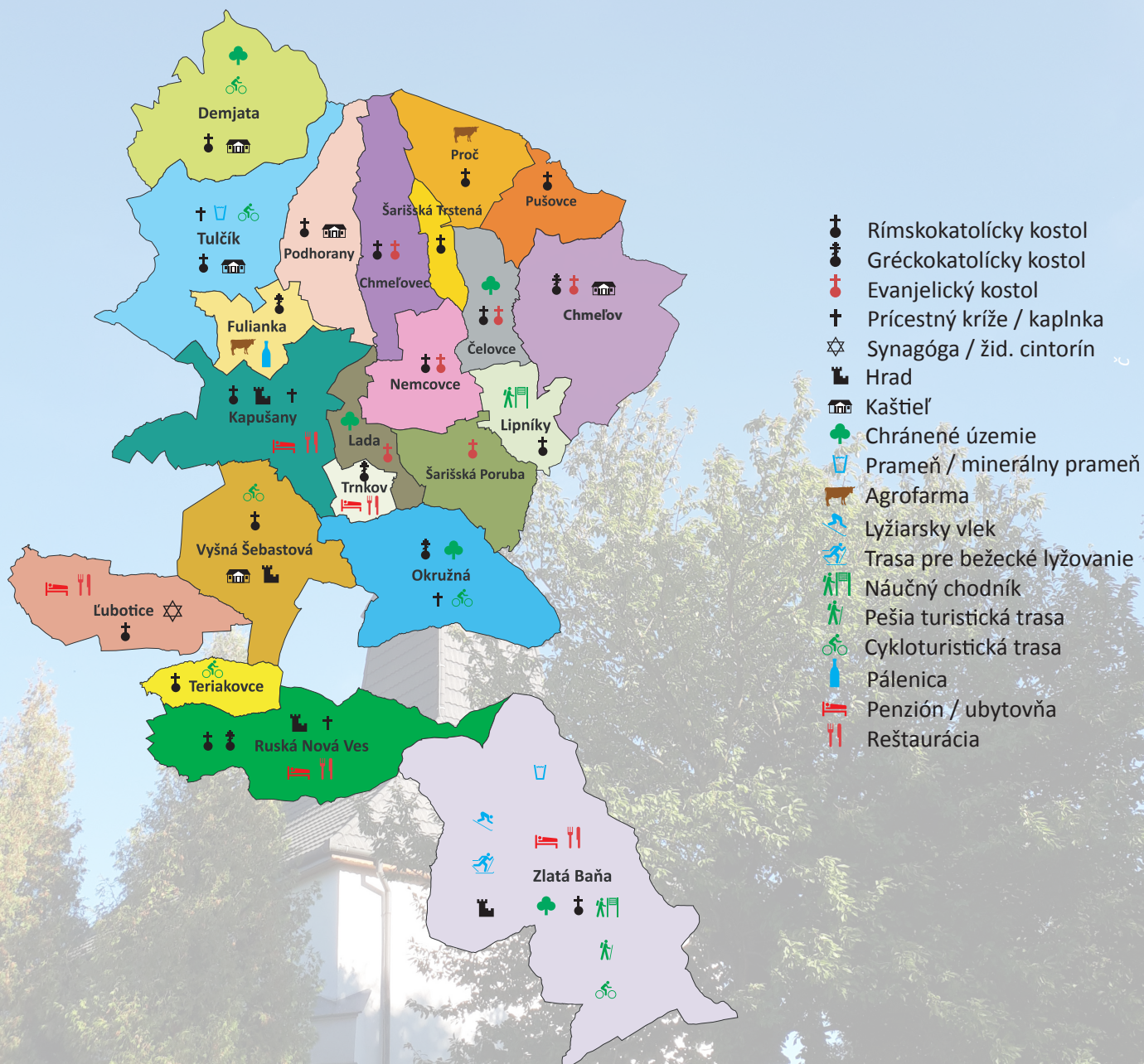
Hrad chátral veľmi dlhú dobu, preto aj napriek jeho kedysi veľkej rozlohe je z neho vidieť málo. Pomedzi stromy vidieť zvyšky obvodového múru horného hradu, zvyšky muriva po umiestnení paláca a štvorcovej veže a v severnej časti hradu sú dosiaľ viditeľné zrúcaniny už len časti obvodového opevnenia a kruhovej veže dolného hradu.

Hrad vznikol koncom 13. storočia, kedy magister Juraj, Šimonov syn, dostal za vojenské zásluhy od kráľa Ladislava IV. obec Solivar spolu s povolením na stavbu hradu. Sósovci (meno rodu bolo odvodené od Šimona) vlastnili tento hrad stovky rokov spolu so soľným prameňom a okolitými lesmi. Soľnohrad bol veľakrát dobýť a spustošený, no stále sa ho snažili jeho majitelia opraviť a život v ňom pretrvával. Za spoluúčasti na Veseléhoho sprisahani im bol hrad definitívne odobratý a ďalší majitelia hradu sa správali ako zbojníci - drancovali okolie, napádali ľud, preto sa tento hrad nazýva Zbojnícky. Kvôli týmto zbojníkom na hrade sa krajinský snem rozhodol hrad zničiť a roku 1715 vydal rozhodnutie zbúrať hrad. Ďalším dôvodom bola soľ, ktorá bola vtedy cennejšia ako zlato a tak soľné pramene pripadli panovníkom.

V súčasnosti je lokalita Zbojnícky hrad štátna prírodná rezervácia vyhlásená v r. 1964. Rozprestiera sa na ploche 8 ha. Zaberá geobotanickú jedľou a smrekom sa v podraze vyskytuje ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), mednička jednokvetá (*Melica uniflora*) a i. Z teplomilných druhov rastlín tu rastie kavyľ pôvabný, klokoč perovitý, oman srstnatý, kostrava dalmátska a i.

Mapa územia MAS Šafrán

Občasník „Listy Šafránu“ v rámci implementácie Stratégie CLLD: „Rozvoj Šafránu – Naša priorita“ vydáva MAS ŠAFRÁN.

• Sídlo: Šarišská Trstená 42, 082 14 Pušovce • Kontakt: kancelaria.massafran@gmail.com, 0914 331 242 • Redakčná rada: Mgr. Natália Maťašová, Mgr. Lenka Smetanková, Mgr. Simona Fedorová • Grafická úprava: Dávid Hanzely, Design a tlač: PETIMA, s.r.o. • Náklad: 5 500ks • Neprešlo jazykovou úpravou. • Nepredajné. • Výtlačok zdarma.

Program
rozvoja vidieka SR
2014-2020

Integrovaný regionálny
operačný program
2014 - 2020

Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka: Európa investuje do vidieckych oblastí.